List 28. **NOVICE** Tečaj XLIV.

gospodarske, obrtniške in národne.

zhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani 13. julija 1886.

Obseg: Razstava in premiranje goveje živine za politične okraje Ljubljansko okolico, Kamnik, Kranj in Radoljico. — III. Shod avstrijskih vinorejcev. — Zalaganje c. kr. vojne. — Muricodolsko tele. — Zemlje- in narodopisni obrazi. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Razstava in premiranje goveje živine

za politične okraje Ljubljansko okolico, Kamnik, Kranj in Radoljico

bode to jesen (koncem septembra) v Kranji. Podpisani odbor posebno opozoruje uže sedaj na to razstavo živinorejce teh okrajev, da se mnog obrojno razstave udeležé, ter da pripeljejo lepo in snažno goved k premiranji.

Dan razstave in podrobneji spored razstave objavi c. kr. kmetijska družba precej, ko c. kr. kmetijsko ministerstvo potrdi uže predloženi načrt premiranja.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe za Kranjsko.

V Ljubljani 9. julija 1886.

J. Fr. Seunig m. p.,
podpredsednik.

Gustav Pirc m. p.,
tajnik.

III. shod avstrijskih vinorejcev.

Drugi shod avstrijskih vinorejcev iz leta 1879. na Dunaji sklenil je III. shod prirediti v Bocenu. Ta shod bode toraj, ker so razne razmere sklicanje shoda do sedaj zabranjevale, zboroval **od 20. do 24. septembra v Bocenu.**

Zborovanje III. shoda avstrijskih vinorejcev bode gotovo zeló zanimivo, kajti v dolgem času od zadnjega shoda spremenile so se kaj močno razmere avstrijskega vinarstva. Obravnaval bode shod v prvi vrsti vprašanja, ki so najbolj važna za avstrijsko vinarstvo in vinsko kupčijo. Tako na pr. posvetoval se bode o trtni uši, o „Peronospori“, o druzih škodljivcih trte, o železničnih tarifah za vino, o colnini na vino, o najnovejših skušnjah in napredku v vinarstvu in kletarstvu toliko iz praktičnega kakor iz vednostnega stališča.

Osredni odbor shoda bode takoj prijavil spored obravnavam, kakor hitro bode spored definitivno sostavljen, vabi pa uže sedaj na shod vse prijatelje vinarstva, vse, ki se praktično bavijo z vinarstvom in z vinsko kupčijo ter tudi možje, kateri skušajo to stroko pospeševati s svojimi vednostnimi preiskavanji.

Živahna udeležba je velike važnosti za shod.

Kakor vse kmetijske stroke, tako ima tudi posebno vinarstvo boriti se z marsikaterimi težavami, ki so naravni posledek vedno se spreminjajočih kupčijskih in občevalnih razmér. Zato je pa važno, da vsi oni, ki so prizadeti, skupno skušajo to doseči, kar je posameznemu nemogoče.

Istočasno s shodom bode pa tudi v Bocenu pod pokroviteljstvom Nj. c. in kr. vis. prevzvišenega gospoda nadvojvode Henrika **razstava vina, sadja in grozdja** ter **kmetijskega, vinarskega in kletarskega orodja.**

Osredni odbor se bode ob enem potrudil na izletih pokazati čast. udeležencem shoda mnoge zanimivosti južno-tirolskega vinarstva.

Podpisani odbor bode skrbel, da bodo vsi udeleženci ohranili si najboljši spomin na dneve shoda, zato pa tudi upa, da njegovo vabilo ne bode zaman ter da bode imel priliko pozdraviti mnogo prijateljev vinarske stroke na shodu v Bocenu.

V Bocenu meseca julija 1886.

Osrednji odbor III. avstrijskega shoda vinorejcev in kmetijske razstave v Bocenu.

Zalaganje c. kr. vojske

s kruhom, ovsem, senom, slamo in kurivom oddajalo se bode za leto 1886/7. potom pismenih ponudeb pri oskrbovalnem magazinu

v Ljubljani dné 19. in 20. julija,
v Mariboru dné 14. julija,
v Pulji dné 22. in 24. julija.

Natančneje pogoje poizvedeti je v pisarni c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe za Kranjsko.

J. Fr. Seunig m. p.,
podpredsdnik

Gustav Pirc m. p.,
tajnik

Muricodolsko tele

možkega spola, preko mesec staro, prodá po navadni ceni g. Gabrijel Jelovšek, posestnik na Vrhniki. Tele je od krave izvirnega muricodolskega plemena, kojo je kupila uže brejo c. kr. kmetijska družba letošnjo spomlad na Muricodolskem.

C. kr. kmetijska družba kranjska.

Seja glavnega odbora dné 4. julija 1886.

Seji predseduje družbeni podpredsednik gosp. Jos. Fr. Seunig, navzoči so pa odborniki: gg. Detela, Kastelic, Lenarčič, Murnik, dr. Poklukar, Povše, Witschl, dr. M. Wurzbach in tajnik g. Gustav Pirc.

Tajnik Gustav Pirc poroča, da je ravnokar dovršil obširno poročilo na c. kr. kmetijsko ministerstvo o kranjskih šolskih vrtih, ter da je pri tem delu zadél na mnogo nedostatkov o porabi državne subvencije, na pr. so dobili krajni šolski sveti subvencijo za napravo šolskih vrtov uže pred desetimi leti, a še danes nimajo vrtov.

Glavni odbor naročí tajništvu v vseh slučajih, kjer niso državne podpore porabili namenu primerno, vrnitev podpore zahtevati.

Predsedništvo predlaga primerne ukrepe zarad družbene podkovske šole, katere glavni odbor enoglasno sprejme.

Tajnik Pirc poroča: Od državne subvencije za živinarstvo za leto 1886. v znesku 2000 gold. in od lanskega preostanka te subvencije v znesku 75 gold. 26 kr. ostane po prvem nakupu plemenske govedi, kojega je družba izvršila meseca maja, še 1503 gold. 93 kr., on za to predlaga: Plemensko goved, kojo se bode s tem denarjem kupilo letošnjo jesen, prodajati je v Lescah, Postojni in eventuelno tudi v Litiji. — Predlog se sprejme.

Zarad izplačila državnih subvencij „ribškemu društvu“ v Ljubljani ter „čebelarskemu in sadjarskemu društvu za Kranjsko“ v Jesenicah naroči glavni odbor tajništvu, da se drži ministerskih naredeb. Pri tej priliki predlaga g. Kastelic, da se zahteva od „ribškega društva“ pojasnilo, kako meni društvo postopati, da se po naših vodah zopet zaredé raki. Predlog g. Kastelica odbor sprejme.

Gosp. Povše poroča o poizvedbah, katere je on storil o organizaciji mlekarskih zadrug po raznih mestih, posebno v Gradci, ter predlaga zarad eventuelne ustanovitve take zadruge v Ljubljani, naročiti odseku za živinarstvo, da se v kratkem enkrat snide, v tem posvetuje in glavnemu odboru stavi primerne nasvete. Predlog se sprejme.

Od c. kr. deželne vlade družbi v poročanje poslani prošnji občin Roviše in Gora zarad preložitev tamošnjih semnjev sklene glavni odbor vrniti c. kr. deželni vladi s priporočilom, da jih blagovoli uslišati.

Na vabilo „osrednega odbora III. avstrijskega shoda vinorejcev v Bocenu“ sklene glavni odbor odgovoriti, da bode družbo na shodu zastopal brž ko ne nje tajnik g. Pirc, da je družba zadovoljna s predloženim sporedom obravnav ter da ji pri sedanjih razmerah ni mogoče prerediti kolektivne razstave kranjskih vin, zato bode pa na to razstavo opozorila posamezne kranjske vinorejce.

Vis. c. kr. kmetijsko ministerstvo naznanja, da c. kr. kmetijska družba aa Dunaji z veseljem pozdravlja sklep odbora, vsled katerega hoče preložiti na slovenski jezik IX. uzorni načrt kmetijskih stavb na Nižje-Avstrijskem „Kleinere und grössere Rindviehstallungen“ ter da prepušča brezplačno v to potrebne klišeje. Vis. c. kr. kmetijske ministerstvo izjavi pa uže naprej, da v namen izdaje te knjige ni v stanu dati nikake podpore.

V odgovor, kako bi bilo najbolje, porabiti letos dovoljeno državno subvencijo za mlekarstvo v znesku 200 gold., poroča gospod župnik Mesar v Bohinjski Bistrici, da je sirarjem v Bohinju najbolj potreben praktičen poduk v ravnanji s sirom v shrambah ter da naj glavni odbor v ta namen prosi ministerstvo, da blagovoli z dovoljeno subvencijo najeti učitelja, ki bí prišel iz Tirolskega ali Švice, Bohinjce v tem delu podučevat. Glavni odbor naroči tajništvu, v tem smislu na ministerstvo poročati.

Podružnica v Bohinji prosi glavni odbor, da naj tudi v oddaljenem Bohinju napravi enkrat govejo razstavo, kakor lansko leto v Kranjski gori, kajti iz Bohinja je predaleč goved v Kranj na razstavo goniti, a vendar Bohinjci zaslužijo tako spodbudo, kajti oni so dobri živinorejci, imajo veliko govedi, in so za kmetijski napredek zeló vneti. Glavni odbor se v načelu izreče za tako razstavo ter naroči tajništvu poskrbeti za potrebna denarna sredstva.

Vojaška založništva v Ljubljani, Pulji in Mariboru objavljajo dneve, na katerih se bode oddajalo preskrbljevanje vojakov sè slamo, senom, kurivom, z ovsem itd. potom zmanjševalne dražbe. Glavni odbor naroči tajništvu, to v družbenih listih objaviti.

Vis. c. kr. kmetijsko ministerstvo izjemoma dovoli glavnemu odboru, da odda po enega bika za polovico kupne cene brez dražbe kmetijski poddružnici v Postojni in občini Mozelj na Kočevskem.

Glavni odbor sklene, 700 gld. od v hranilnici naložene glavnice nekemu prosilcu na hišo v Ljubljani posoditi proti 6% obresti ter naroči družbenemu pravnemu zastopniku dr. M. Wurzbachu, da vse potrebno preskrbi.

Glavni odbor v naznanje vzame:

Deželnega odbora poročilo o izvršeni razdelitvi podpor šolskim vrtom.

C. kr. deželne vlade naznanilo o letošnjem premiranji konj.

Kranjske hranilnice darilo za revne podkovske učence v znesku 50 gold. (Tajništvu se naroči, odborovo hvalo hranilnici prijaviti.)

Razpis državne ustanove za Kranjca, kateri hoče obiskovati živinozdraviški zavod na Dunaji.

Poročilo g. vodje R. Dolenca, da bode njegov rokopis o vinarstvu končan do konec oktobra t. l.

Račun J. Blaznikovih naslednikov za tiskarska dela.

Dopis c. kr. deželne vlade, da je državne podpore za leto 1886. nakazane, in sicer:

za rastlinstvo 600 gold.,
za nakup plemenske govedi 2000 gold.,
za rejo drobnice 500 gld. (od tega je pa 200 gld. za „ribško“ in „sadjerejsko“ društvo.

Novim udom so predlagani in sprejeti gg.:
Matija Zarnik, župnik v Srednji vasi v Bohinji;
Domenik, zdravnik v Bohinjski Bistrici;
Karol Bernard, nadučitelj v Bohinjski Bistrici.

Naše planine, njih pašniki in gozdi.

Planine razločujejo se na visoke, srednje in nižje. Visokim planinam prištevamo najvišje pašnike, 5700 čevljev nad morjem tje do večnega snega. Rastline so redke, kratke pa dišeče, malo grmičja, mahu in lišajevcev. Ondi se pasejo navadno le ovce.

Največ naših planinskih pašnikov nahaja se na srednjih planinah, 3800 do 5700 čevljev visokih. Pogosto raste tam bujna in tečna trava. Krasijo jih lepi gozdi vedno zelenih smrek, mecesnov in limb.

Nizke planinske paše imenujemo one, ki so med srednjimi planinami in dolinami; na zgoraj bližajo se v rastlinstvu zmiraj bolj pašam na srednjih planinah, na zdol dolinskim travnikom. V takošnih krajih sejejo ječmen, rž, oves in sadijo krompir in lepo sočivje prideluje.

Gorovja so raznolična, zatoraj nahajamo planinske pašnike časih v širnih, od visokih skal ograjenih dolih, časih na hrbtih in sedlih gorá ali ob strmih rebrih, segajočih s hribov v dol. V apninskem gorovji nahajamo pašnike na strminah med stenami, prepadi in ripami ali v izbočenih kotlih visokega gorovja, v škriljiškem gorovji pa v lijakastih ali pakrožnih globinah.

Visočina, strmina, planota, prisojna ali odsojna lega daje pašnikom različno lice in mnogovrstnost rastlinstva; v apninskem svetu je vse to mnogoličnejše nakor v škrilastem.

Gospodarstvo je tudi jako različno mimo drugih. Zato razločujemo posebno planinsko gospodarstvo od poljedelstva, gozdarstva, ribštva itd.

Velike važnosti je planinsko gospodarstvo na planinah kranjskih. Izvrstni pašniki dajejo paše po ceni in je vsled tega možno rediti mnogo živine; to je možno plemeniti v čistih domačih pasminah ali plohah; vsled tega nahajamo ondi živahno kupčijo z živino, glavno, vožno in molzno, speča se mnogo mleka, sira in masla. Brez planinskih pašnikov bi to bilo nemogoče, kajti doline so zvečinoma tesne in zamužene.

Žalibog, zadnji čas propada gospodarstvo na planinah. Tožijo, da ne morejo več toliko živine vgnati na planine, kakor nekdaj, akoravno so mnogo gozdov potrebili, da bi več paše dobili.

V planinah posekavajo gozde zmiraj bolje, a ob tem opazujemo, kako se število tamošnje živine krči. Ne ni prepozno, vendar slednji čas, da se grozivnim klam nature v okom prihaja, h čemur so najboljši pomočki — gosti gozdje. Ako se pa za gozde potegujemo, ne rečemo, da bi sedaj morali pašnike nagozditi; to bi ondi toliko bilo, kakor drugod svetovati, naj se travniki in njive z drevjem nasadijo. Toda, kakor je zelo koristno, kraj potokov drevje nasajati, da zemljo drží, tako tudi gozdi varujejo naše planine. Mnogokrati zadostuje v ohranitev vrle planinske paše toliko gozda, kolikor ga treba za domače potrebe v kuhinji in gospodarstvu. Na planinskih pašnikih, ki imajo neugodno lego, treba v njih obrambo uže več gozda. Umni gospodar bode tam v primeri k potrebam $^1/_3$ ali $^1/_2$ orala slabega pašnika dal nagozditi, ko tako mnogo sveta obvaruje proti nesrečam po nalavih s kamenjem in prodom.

Eden ali dva kosa gozda na pravem mestu zaranita vso nesrečo. Ker pa gozda ni mogoče takoj nasaditi, pomagajo si s kamenjem v povprečnej vrsti nasutim ali zloženim in tako rešijo marsikateri oral pašnika.

V apninskem svetu so pašniki časih na strminah ob koncih dostikrat s kvišku molečimi skalami zaprti, ker se zmiraj narejajo nove meljine in prod. Pičlo nasajeni gozd ga še komaj drži nazaj. Tu pa tam uže prodira. Če tukaj gospodar kmalu ne pomaga z novimi nasadi, narašča nevarnost, ki je neizogibna, ako lakomnež gre in še pičlo drevje poseka, da bi pašnik nategnil. Prepozno sprevidi pomoto, v kratkem je velik kos pašnika uničen. Dostikrat zlobni pastirji podkurijo smrekam, borom, da po cele tedne gori in žrjavi, nihče ne gasi in tako preminejo drevesa, skalovje golo se pa hitreje gruši in krha ter nareja čedalje več kršja in grušja. Bližnja ploha je vzame in razgrne po pašnikih. Vsled tega raste zmiraj menje in slabše trave. Planinski pašniki shujšavajo. Gospodarji so mislili s posekavanjem gozdov več paše dobiti, so pa si vse pokvarili in prisiljeni manjšajo število svoje živine. Tako se je godilo na francoskej Švici, podobno na Vorarlberškem. Ista osoda preti vsem planinskim deželam, ako se kmalu v okom ne prihaja kar je neumnost in lehkomiselnost v teku večih stoletij poskazila. Vsaka za pašo primerna ped zemlje se naj obvaruje, tudi na kvar gozdu, kolikor je to umestno. Toda zemljišče, ki ni za pašo, imamo zasajati z drevjem. Gozd varuje planinski pašnik in blagonosno daleč upliva. Kdor torej po navedenih naukih ravna, ustreza lastnim koristim pa tudi človeštvu živeža potrebujočemu sploh.

Razpis

državne štipendije za obiskovanje c. kr. živinozdravniškega zavoda na Dunaji.

Vsled odloka vis. c. kr. kmetijskega ministerstva iz dné 20. maja t. l. št. 6742/856 pooblaščen je podpisani odbor, razpisati državno štipendijo v znesku 300 gold. za Kranjca, ki se namerava učiti živinozdravništva na c. kr. živinozdravniškem zavodu na Dunaji.

Prosilci za to državno štipendijo, ki so rojeni Kranjci, naj dokažejo, da so z dobrim vspehom dovršili vsaj šesti gimnazijski ali realčni razred ter da so zmožni slovenskega in nemškega jezika.

V živinozdravniški tečaj, kateri traja tri leta, vstopiti je 1. oktobra t. l.

Nemški pisane prošnje na vis. c. kr. kmetijsko ministerstvo, katerim naj je priložen rojstni list in šolsko spričalo, oddati je najpozneje do 1. avgusta podpisanemu odboru.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe
v Ljubljani 18. junija 1886.

J. Fr. Seunig,
podpredsednik.

Gustav Pirc,
tajnik.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

33.

Človek pa morje.

(Dalje.)

Parobrod se je zibal, škripal na vseh koncih, dejal bi, da stoka, ker čuti bol, ali pa se jezí, ker ne more mirovati. Sedaj se mi ni več zdel ogromna zgradba, kateri sem se čudil v mirni luki krfski. Človeška sila se ne more meriti s prirodo. Ljudski genij je velik, kedar jo napotuje, da ga varuje, srečen, kedar jo vodi,

da mu pomaga, ali on je slab, drzovit in neoprezen, kedar hoče, da proti njej na odprto vojuje.

Kaj je na morju ta veliki brod?

Pri kraju je tudi ladjica nekaj, kedar morje miruje, ali kedar ono pobesni, vse se zgubi, vse zgine. Lepote razdražene prirode vsipajo javk in plač na živoče stvari. Obzorje je široko, prostrano na levo, na desno, kakor daleč oko nese. Konca mu ne vidiš, ne kraja. Ta velika ladija, kateri se ti tako čudiš in katera te po svetu nosi, zvija se vrhu valov, kakor da je pero. In če bi ta velika zgradba zginila v globine morske, tebe ne bi bilo več, niti te ogromne zgradbe. Potnik, ki bi se todi memo pripeljal, videl bi morje, kako miruje, in ne bi mu na um prišlo, da tebe ni več, da te je morje na tem mestu požrlo s to veliko zgradbo. Na morski peni se ni nikjer videlo nadgrobje utopljenca. Ono uduši, požre, razlije se in poravná. Kjer je včeraj bil jok, danes je smeh, kjer je včeraj bila smrt, danes je razkošno življenje. Mili Bog, koliko žrtev dan na dan, koliko bolečin, koliko solz vsak čas! En narod, izbran iz narodov, nahaja se neprestano na oceanu, on je njegov dom. Ta narod vojuje za vsakega, vojuje za Evropo, za Ameriko in za Azijo, a sebe žrtvuje brez milosti, brez zahvale. Ta izbrani narod rije po vsem svetu, nosilec je novih in starih idej, on gine neopažen, umira brez utjehe. Smrt visí nad njim kot Damoklejev meč. Moker, premražen, truden, gladen in oslabljen mora čestokrat zbrati poslednje svoje sile, da se vpira elementom, da vojuje za obstanek. Ni ga primirja v boju z oceanom. On napada brez odduška, neizmerne so njegove legije. Ni ga dné, da ne išče žrtev. In kedar se umiri, umiri se kot lev, ki renčeč zaspí na vročem plenu. In kedó je ta žrtva nenasitljivega oceana?

Mornar!

On je sam, sam v tej neenaki borbi, sam brez srčnega pogleda, da ga ojači, brez posmeha, da ga v mukah tješi. Sam je, zatopljen v neizmernost. Pa vendar ne kaže nikoli solze, ki bi njegove boli izdala. Ono lice, zagorelo od solnca, utrjeno v viharjih, ne izdaje tajnih občutljejev. Bol, ako ga ima, zbira se na srcu in tu ostane. Ali ono tamno lice, kedaj pa kedaj smelo, često ozbiljno, izraz je neizmerne dobrote.

Mornar! Težko, da bi on mogel mrziti koga, težko, da bi težil za osveto, težko, da bi bil plašljivec. Nevihte jačijo njegove mišice, krepé njegovo smelost in ob enem mečé njegovo srcé. Na morju postajajo ljudjé plemeniti, velikodušni. One trajne nevarnosti, one neizbežive in nenadne premene, ona zmes boli in nad so brus, ki obrusi vse, kar je v človeku neumestnega, kar je v njem okrutnega. Gladi mu srce, krepí mu telo, oplemenjuje mu dušo. Ni ga mornarja, čegar obraz bi bil oduren, neznosen, antipatičen. Njegov obraz more biti grd, ali s te grdosti sevajo iskre dobrote, razuma in velikodušnosti. Nahajaš v njem vedno nekaj značajnega, ostrega, odvažnega. To je izraz ozbiljnosti oceana. Kdor ni videl valov na oceanu, kedar divjá vihar, komur se duša ni nikdar tresla žalosti, komur srce ni nikdar igralo radosti na širokem, globokem, pustem in neizmernem morju, on ne more soditi, kaj je ta velika borba, kaj je ta borba mornarja z oceanom.

Naenkrat je veter utihnil, kakor da ga ni bilo. Ali morje še vedno šumí, kakor voda, kedar vrè v kotlu. Oškropí nas dež prav močno, in koj ga zopet ni. „Čuvajte se, za Boga svetega!“ zakriči nekdo nad menoj. Nekaj je završalo, konopci na jamborih so zažvižgali, veter je zabučal, skoro da me ni zadušil. Hotel sem skočiti v varno zatišje, ali je bilo prepozno. Z vso silo sem se držal za železno ograjo, da me veter ne odnese. Ne vidim nikogar, ne vidim nikamor, vse je v megli, in drobni dež mi je tako neslo v oči, da sem moral mižati. Menil sem, da se mi bodete roki odtrgali, tako me je veter metal. Sedaj začne liti kakor iz škafa. Besneči valovi pluskajo silovito ob parobrod, ki se zvija pod njihovimi udarci. Veter žvižga, spodaj v parobrodu vse stoka, vse škriplje, vse poka, vse ropoče, in vse to skup se zliva v gadno celoto s šumom razburjenih valov. Morje, oblaki, zrak, nebes, vse je nemirno, vse se stiče v neki tajnoviti izraz nemira, vse, kakor da teží za enim in istim ciljem. Peneči valovi se mi zdé, kakor da pojó nadgrobne pesmi ubogim stvarém, ljudém na morju, in škripanje broda se mi zdi, kakor da odjekuje in nadaljuje to turobno pevanje smrti.

Koliko časa je to trajalo, ne vem. Kedar je besnilo prestalo, pogledam po brodu, a nikjer žive duše. Po kasaru in po palubi vse raztreseno, razneseno, prevrnjeno. Kar se pokaže kapitan na dan. Hudo me pogleda in povpraša, zakaj sem ostal zunaj. Kapitan namreč je na brodu vse, absolutni gospodar, vsak ga mora slušati.

Šel sem, da se preoblečem. Kedar se je zvedrilo, začeli so potniki lezti ven iz zaduhlih prostorov. „Božman!“ zakliče kapitan. „Česa zahtevate, gospod?“ „Koliko je vas na provi?“ „Štirnajst.“ „In potnikov?“ „Sto petdeset sedem.“ „Ali ni zmanjkalo nobenega?“ „Nobenega.“ „Ali ste jih prešteli?“ „Preštel vse.“ „Dobro!“

Malo je bilo potnikov na ladiji, katere so zanimale in mamile lepote razdražene prirode tako, kot mene. Ljudje gledamo prirodo z raznih gledišč. Geolog gleda v razdraženem morju ono močno silo, katera melje in podkopava obale, in v tajnostnih svojih globinah pripravlja sloje kamenja nastajajočim goram. Meteorolog vidi v njem ono veliko shrambo, iz katere crpi zrak mehanično svojo silo. Zoolog gleda v njem stan neizmernega števila živih in grob pomrlih stvari. Povestničar premišljuje narode, katere je morje videlo in preživelo. Zdravnik vidi čisti zrak za sušične. Pesnik vidi najstrašnejo lepoto prirodno. Bogoslovec vidi veliko ogledalo Vsemogočnega. Mornar vidi bič božji, a ribič blagoslov njegov. Oni, ki se vtaplja, vidi v njem grob, a prosti človek naposled, kaj vidi on, — veliko slano lužo, vodo, po kateri brodovi plavajo.

V treh dneh in do zore četrtega smo preleteli pet sto šestdeset in dve morski milji. Parobrod je prebrodil navadno deset milj v eni uri, ali nepovoljno vreme ga je oviralo tako, da je včasih samo šest milj do Aleksandrije. Vreme je bilo sedaj prav lepo. Jutro je! Solnce sijajno vzhaja; njegovi žarki, kakor da dražijo zibajoče se morsko površje, a ono, kakor da je začarano, odseva z dražestnim nemirom. Vse na okolo je mirno, kakor da priroda hoče, da bode sama, kakor da ni nikjer nobenga, ki bi se predrznil motiti to mirnost, kakor da tu nima mesta živim stvarém, kakor da ste se tu udomila mir in pozabljivost.

Ali kaj je spodaj?

Spodaj pod površjem, doli v globinah, doli v ponorih, doli vlada nemirnost, brezkrajnost, neomejenost. Kdo je zmeril jezera, kdo je videl one globine, kdo je vzdignil zaveso, s katero priroda zakriva grozne jame? To je človeku nepristopno, ker tu vlada smrt; to je umu zaprto, ker je nevidljivo in nepopisljivo vse ono, kar površje morja pokriva. Površje morja je zavesa, katere človek ne sme vzdigati, da ne zadene ob smrt in vrata večnosti. Pod tem hladnim in nemirnim krovom dela brezštevila delalcev, neprestano delajo, delajo po nalogu Stvarnikovem. Nobeden še ni videl teh delalcev pri delu, ker med njimi in nami stojí smrt.

Mi gledamo izdelke teh umetnikov, gledamo gorostasne njihove umetnine, znamo, da so položili temelj našim goram, ali nam so nepristopni. Nje branijo va-

lovi, nje branijo ponori, nje brani smrt. Tu se neizmerno malo srečuje z neizmerno velikim, Tu razmere postajajo neznosljive našemu umu. Tu je nevidljivost, ki dela, tu je brezkrajnost, ki vlada. — Toda, stoj pero, ne popisuj prirode, preslabo si!

Naposled se je zaznalo obrežje afriško, tudi Aleksandrija. Solnce je zahajalo, ko smo začeli broditi v umetno luko. Aleksandrija raste, stolp Pompejev se ponosno vzdiguje nad ostalimi zgradbami, hiše se belijo, kakor da jih je sneg opadel. Koliko spominov se vriva v glavo človeku! Aleksander, ki je to mesto ustanovil, Origen, astronom Ptolomej, Faraoni, Kleopatra, Rimci, Turki itd.

Došel je pilot na brod, kakor je navada. Ali kapitan naš ni mu hotel dopustiti, da on prevzame vodstvo. Na provi se začuje tolčenje in zbijanje okolo sidra. Božman ga prireja, mornarji mu pomagajo. Vijak uže miruje, ali parobrod še gré naprej, tiho, polagoma. Sidro zaštropota in utone.

Mnogovrstne novice.

* **Župan, branitelj roparjev.** Z mesta Ajaccio na otoku Korsika se poroča, da je žandarmerija po dolgem iskanji v hribih zasačila in vjela strahovitega roparja Lanfranchija. Toda koj ko je bil vjet, vzdignili so se prebivalci njegovega rojstnega kraja Figari, da bi ga branili. Župan, ki je sorodnik roparjev, ščuval je ljudstvo zoper žandarme. Potem, ko so se s puškami, sabljami, senenimi vilami in palicami oborožili, obrnili so svojo pot proti žandarmu, in župan, kateri je druhal vodil; ukazal je, roparja izpustiti, sicer bi prišlo do prelivanja krvi. Ko ta ukaz ni imel vspeha, pričel se je napad; toda poveljnik žandarjev nastavil je pištolo na uho Lanfranchisa s prisego, da ustreli, ako bi se kdo podstopil, oproščevati vjetnika. Ta hladnokrvnost imela je zaželjen vspeh in ljudje figarijanski obrnili so se drugam.

* **Nesreča na železnici pri Würzburgu.** Velika nesreča, ki se je koncem preteklega meseca pripetila na železnici blizo Würzburga, iznemirila je zeló potujoči svet. Naglič in poštni vlak sta tam skupaj trčila vsled malomarnosti železniškega uradnika, ki se je vsled te dogodbe tudi sam usmrtil. — Pomenljivo je, da razun 14 mrtvih oseb, katere so izlekli izmed razbitja vozov deloma v takem stanu, da celó več spoznati niso bili, so ranjeni skoraj vsi potniki poštnega vlaka, izmed onih, ki so so z nagličem vozili, pa nihče, samo, da so malokateri dobili lahke praski. Izmed mrličev so nekateri grozovito razkosani. Pripetile pa so se tudi čudovite rešitve. Neko gospó izlekli so izmed razbitih delov voza, pa nič ji ni bilo, samo na licu imela je malo oprašnjeno kožo in njen sončnik bil je zlomljen, nekemu možu tik nje pa so bila prsa zmečkana. Neka gospá, ki je tudi ostala nepoškodovana, vedla se je kot zblaznela, ko je zagledala čisto razmesarjeno truplo svojega moža, s čegar krvjo je bila okrvovena njena obleka. Železniški uradnik Ehrlich v Würzburgu, ki je tisti dan imel nadzorovanje, in ki je zakrivil to nesrečo (največo, odkar je ta železnica), se je ustrelil.

* **Pilo požrl.** Z Londona se piše: Pred nekaj dnevi dejan je bil zarad izneverjenja v preiskalni zapor nek Henry Frost, mlad in krepak mož. Pripeljan je bil v ječo Porsensko, kjer je bil 24 ur v enem prostoru zaprt z nekim vlomovalcem Ceaerlon-om. Tega odpeljali so v stran, Frost pa je obolel 12 ur po njegovem odhodu enako nevarno kot nerazumljivo, zakaj. Víl se je v najstrašnejših bolečinah in konečno spravile so ga muke do tega, da je obstal, da mu je odišli kaznjenec zapustil pilo, in da je to pilo, ne vedé kam bi jo skril, požrl. Vkljub najboljše postrežbe umrl je Frost ponoči in raztelesenje pokazalo je, da je pila želodec nesrečneža prebodla.

* **Izseljevanje iz nemške države** iznašalo je meseca maja 1886. l. iz nemških pristanišč in iz Antwerpen-a 11.094 ljudi. Od 1. januarija do 31. maja 1886. pa se je iz Nemške izselilo čez morje 33.977 ljudi. Še večje število doseglo pa je izseljevanje iz Nemške prejšnja leta. V prvih petih mesecih izselilo se jih je: 1885. leta 56.182; 1884. leta 80.104; 1883. leta 80.813; 1882. leta 102,324; 1881. leta 102.519 in 1880. leta 42.410 ljudi. — Videti je, da hoče Bismark polagoma Ameriko z Nemci zasesti.

Naši dopisi.

Z Dunaja 11. julija. — Tukaj nastopila je velika praznota poletnega življenja, praznota, ki se enako opazuje v mestu, kakor tudi v časništvu.

Cesar preselil se je z drugim dvorom v Išel, cesarica bila je uže prej zapustila Dunaj, nadvojvode bivajo tudi uže dalje na deželi, ministri so tudi deloma zapustili Dunaj, nekaj pa jih odide potem, ko se prejodšli vrnejo. Tako bil je minister Pražak eden prvih, ki je šel v gorski zrak tirolski, minister Taaffe odšel je tudi na svojo grajščino Elischau, naučni minister Gauč podal se je na Česko, kjer je porabil še zadnje dni šolskega leta, da si ogleda tam oni del šol, ki mu je bil do sedaj še neznan. Med tem pa novi trgovinski minister Bacquehem pridno pregledava spise v trgovinskem ministerstvu v prvi vrsti one, ki zadevajo pogodbo z Ogersko, tako da mu bo meseca avgusta uže vdeležiti se obravnav z Ogersko, meseca septembra pa v državnem zboru zastopati vladine dogovore gledé ogerske pogodbe.

Videti je, da je minister Taaffe čutil potrebo, nekoliko popravljati nepovoljen utis, katerega so napravili oficijozni komentarji k imenovanji trgovinskega ministra v krogih večine državnega zbora, ker noveje izjave iz onih krogov prizadevajo si dokazati, da minister Gauč gotovo ni manj prijazen, kakor je bil prednik njegov baron Conrad in enako da tudi Bacquehem vsaj tako zvesto stoji z desnici, kakor je stal z njo baron Pino. Odločni pristaši desnice Dunajewski, Zemljakovski, Falkenhayn in Pražak pa ostanejo, kakor doslej, tako, da večina državnega zbora nima povoda, pritoževati se.

Nov vriš pa je nastal zadnje dni, ko je počil glas, da Taaffe namerava za viceprezidenta pri českem c. kr. namestništvu imenovati češčine nezmožnega grofa Kielmannsegga. Po pravici moralo je strmenje nastati v krogih desnici, da oni minister, ki si je na svoj prapor zapisal „narodno enakopravnost“, more pri imenovanji skoraj da najvišega uradnika, večinoma češke dežele, priporočati moža, ki češčine celó zmožen ni. K sreči se do sedaj ona govorica še ni potrdila.

Zadnja dva tedna vrtila se je velika govorica krog dveh mož, katera sta tudi Dunaj zapustivši hotela svoje moči poskušati v boju zoper zapreke narave in vremenske nezgode na „Velikem zvoniku“. To sta bila grof Palavičini in pa ud belgiškega poslaništva na Dunaji Crommelin. Dan po Kresu hotela sta od tirolske strani — v slabem vremenu in v spremstvu dveh vodnikov prilesti do vrha Zvonikovega. Toda, odkar so odšli, ni bilo več sledu od nobenega. Eden vodnikov bil je oženjen, vsi drugi k sreči neoženjeni.

Po preteku nekaj dni začeli so jih iskati, toda 5 do 6 dni brez vspeha. Konečno našli so mrtvega enega

vodnikov in gotovost, da so tudi drugi trije mrtvi, trupla ostalih pa do sedaj še niso našli, pač pa se je brat enega vodnika pri iskanji ponesrečenih pri padcu tako teško poškodoval, da gotovo tudi umrje. — Zvedeni hribolazci trdijo, da so se ponesrečili oni 4 zato, ker se jim je pod nogami sneg utrgal. — Ta nesreča pa ne bo zadržavala drugih hribolazcev in gotovo bodemo še to poletje brali o več enakih nesrečah in smrti ljudi, ki prav vedoma nevarnosti iščejo in konečno v nji poginejo.

Dobrova 10. julija. (*Košnja. Mešani pevski zbor šišenske čitalnice. Učiteljska konferenca.*) Zadnje dni preteklega in prve dni tekočega tedna bilo je, hvala Bogu, prav ugodno vreme za senokošo po celi tukajšnji okolici. Vse, kar bilo je po teh krajih trave preje in ob tem času pokošene, posušilo in spravilo se je lepo in dobro posušeno pod streho. A včeraj in danes pričel je pa zopet koscem in senosušilcem sitni dež nagajati.

Ob splošnih kmetijsko-gospodarskih delih, kakoršna so: košnja, žetev, ajdova setev in druga, gre posebno ob neugodnem vremenu tukajšnjim posestnikom trda za potrebne delavce in delavke, ker sploh iz ljubljanske okolice hodi veliko ljudi obojnega spola v ljubljansko tabačno tovarno po rednem zaslužku svojem.

Ozimna žita pričela so po celi okolici kaj lepo in hitro dozorevati. Bog dal je za žetev in ajdovo setev skoraj zopet stanovitno-lepega vremena!

Preteklo nedeljo — dne 4. t. m. počastili bili so našo lepo in prijazno Dobrovo pevci in pevkinje šišenske čitalnice. Pri sv. maši ob 10. uri dopoludne v tukajšnji farni cerkvi peli so kaj izborno in precizno sledeče pesmi: „Pred Bogom“, „Sv. Cirilu in Metodu“, „O pridi, pridi duša“, „Mariji“ (kompozicije patra Angelika Hribarja), „Češena Marija“ (Nedvedova), kar proizvajali so mešani zbori, in pa prekrasno „Slovanska himna“ (molitev), (pesniško-muzikalna proizvoda slavnih Jenkotov), pel moški zbor. Cerkev bila je pobožnega ljudstva kar natlačena; petje segalo je množici globoko v srce.

Res, tako vrlo izvežbanih pevskih zborov, kot je ravno mešani zbor šišenske čitalnice, ne dobi in ne nahaja se kmalu več kje na deželi. Slava vrlim slavcem in slavkinjam šišenške čitalnice bodi toraj tu javno izražena!

Istega dné popoludne zbrali so se vrli slavčki in slavkinje na bližnji prijazni Švici pri Dolinarji, kjer imeli so skupno kosilo naročeno. Zabava v pravem narodnem duhu trajala je tu do večera. Vrstile so se primerne in navdušene napitnice, patriotični govori ter se popevale mile narodne pesmi v mešanih in moških zborih kar vse poveličevalo je mogočno gromenje streljanja s topiči.

To v resnici narodno zabavo počastilo bilo je popoludné tudi več dostojanstvenikov iz Dobrove, Šiške in Ljubljane.

Da take prilike tudi k pravi narodni zavesti in potrebni izomiki priprostega kmetskega ljudstva veliko pripomagajo, se ne dá tajiti. In taka javna národna šola za uljudno obnašo v občevanji napram svojemu bližnjemu bila je napomnjeni dan na naši prijazni Švici. Razveselovanja, katera so v pravem krščanskem duhu osnovana, so v resnici najbolje razvedrilo za duha po težavnem delu utrujenega in pravo krepčilo upehanemu telesu.

Dné 2. avgusta t. l. imeli bodemo učitelji šolskega okraja ljubljanske okolice ob 9. uri zjutraj v II. mestni deški šoli na Cojzovem grabnu v Ljubljani svojo letošnjo učiteljsko konferenco s sledečim dnevnim redom:

1. Zborovanje se otvori in volita se potem dva zapisnikarja.
2. Poročilo c. kr. gosp. okrajnega šolskega nadzornika o nadzorovanji šol tega okraja v preteklem, oziroma še tekočem šolskem letu.
3. Zadostuje li obstoječi učni načrt za realije zahtevam postave iz dné 2. maja 1883. leta in pa razmeram (okoliščinam) tukajšnjega šolskega okraja, in če ne, kako naj bi se v tem obziru praktično prenaredil in zboljšal? O tem predmetu referirali bodo sledeči gospodje: za razdeljene enorazrednice: Gregorin, France Praprotnik in Punčah; za dvorazrednice: Borštnik, Govekar in Papler; za čveterorazrednice pa: Bregar, Kermavner in Stojec.
4. Poročilo o delovanji in vspehu odbora, kateri bil je pri lanski učiteljski konferenci iz gospodov: Borštnika, Govekarja, Stojca in Vagaje v namen izvoljen, da sestavi možno natančni zapisnik o knjigah in spisih, katere morejo se šolski in sploh mladini gledé morale brez nevarnosti v čitanje za nadaljevalno izomiko dajati. Poročal o tem bode pa gospod Vagaja.
5. Določilo bode se, katere knjige in čitanke imajo se prihodnje šolsko leto po šolah tukajšnjega šolskega okraja pri poduku rabiti.
6. Predsednik okrajne učiteljske bukvarnice poročal bode o stanu njenem ter položil in pojasnil račun njen o dohodkih in stroških za čas med lansko in letošnjo konferenco.
7. Nasveti o nakupovanji novih knjig za okrajno učiteljsko bukvarnico.
8. Volitev: a) bukvarničnega in b) stalnega odbora.
9. Posamezni nasveti; ti morajo se, kakor tudi referati k 3. in 4. točki pismeno izdelati. Posamesni nasveti morajo se do dné 25. t. m., a referati k imenovanima točkama dnevnega reda pa v dan konference po dovršenem referiranji od dotičnikov v pismenih proizvodih gospodu predsedniku in voditelju konference oddati in izročiti. M. Rant.

Iz Ljubljane. — **Konec šolskega leta.** Srednje šole v Ljubljani sklenile so šolsko leto dne 9. julija, ljudske šole pa bodo sklenjene jutri dne 15. julija.

— **Letno poročilo c. kr. više gimnazije ljubljanske** koncem šolskega l. 1886., razglasil vodja Jos. Šuman, — obsega: 1. Ljubljansko barjé. Spisal J. Šubic. — 2. Bemerkungen zu einigen Stellen der Platonischen Apologie des Socrates, — in 3. Schulnachrichten. Vom Director.

Prvi zanimiv prirodopisen opis obsega razun 5 prilog 19 strani in pisatelj sam podaja svoj spis javnosti s sledečo opazko: „Z občnim zanimanjem gleda naša domovina na priprave za izsušenje ljubljanskega barjá. To me je napotilo, da sem začel zbirati gradivo za prirodopisno in zgodovinsko sliko barske kotline, s posebnim ozirom na razne izsuševalne projekte od najstarejših časov do današnjega dne. Materijal pa mi je pod peresom toliko narastel, da zamorem tu priobčiti samo skromno prirodopisno črtico ljubljanskega barjá. Le včasih sem vpletel nekatere zgodovinske podatke. Vsled tesnega prostora sem moral izpustiti dokaj vrlo zanimivih podrobnosti in risati samo glavne poteze.“

Spis deli gradivo v naslove: O barskem teritoriji, barska kotlina nekdaj in sedaj, o barskih plastéh, o postanku barja in rupe, floristična črtica barske kotline in opazke k prilogam, ki obsegajo: prorez barja med Notranjo Gorico in Žalostno Goro, in prorezi (počezni profili) barja štev. I. do VII.

Drug zanimiv spis gospoda vodja Šumana obsega 7 strani.

Iz šolskih naznanil pa posnamemo: da je poučevalo zaukazane predmete 31 učiteljev, nezaukazene pa 5. Učencev bilo je koncem leta na gimnaziji 750, med temi trije privatisti; po domovinstvu bilo je 155 Ljubljančanov, 500 druzih Kranjcev, ostalih 95 pa se razdeli na Štajarsko (34), Primorsko (21), Koroško (8), druge tostranske dežele (13), Ogerska (11), Bosna (3); Inostrancev pa je bilo 5. Po narodnosti bilo je: Slovencev 607, Nemcev 131, Lahi 4, Hrvatov 6, Čeha 2. Po veri štelo se je 745 katoličanov, 3 protestantje in 2 juda.

O napredku učencev se naznanja, da je bilo odlikovanih 75, prvi red je dobilo 483 učencev, ponavljanje izkušnje je dovoljeno 107 učencem, 2. red prejelo je 55, 3. red pa 23 učencev. — Učnino je plačalo vso v 1. polletji 427, v drugem 352 učencev, za polovico oprostenih je bilo 1. polletje in 2. polletje po 39 učencev, popolnoma oproščenih je bilo v 1. polletji 323, v 2. pa 368 učencev.

Vplačalo se je učnine	1. polletje . .	4696 gold.
	2. „ . .	3883 „
	skupaj .	8579 „

Ustanove je vživalo 128 učencev, in znašale so 11.484 gold. 61 kr.

— **Vreme** se je zopet lepo vredilo. Po nekolikem deževji minulega tedna nastalo je zopet lepo, tu in tam nekaj hladno vreme. V ljubljanski okolici pričela se je žetev rži.

— **Zupanov spominek.** Minulo nedeljo razkrila se je v Prevojah spominska plošča v rojstno hišo našega pesnika in učenjaka dr. Jakoba Zupana. Zupan rodil se je dne 4. julija 1785., umrl pa je v Celovcu dne 6. februarija 1852. Pri slavnosti govorila sta deželni poslanec Janko Krsnik in pa gimn. vodja Wiesthaler. Pisateljskemu društvu gre zasluga za napravo spominka in lepo slovesnost.

— **C. kr. vojaško oskrbovalno založišče** v Ljubljani naznanja, da se bode dne 19. in 20. t. m. dajalo v zakup zalaganje c. kr. vojne z naslednjimi potrebščinami: oves, senó, slama, trd les, premog in šota. Natančnejši pogoji se izvedó tudi pri tukajšnji trgovinski in obrtni zbornici.

— **Proti koleri** razglaša magistrat ljubljanski sledeča dva razglasa:

„Akoravno ni v našem mestu sedaj nobene epidemije in je zdravstveno stanje popolnem normalno, smatra vendar magistrat za svojo dolžnost gledé na to, da se je kolera, ki uže dalje časa po Laškem razsaja, v Trstu in na Reki prikazala, sledeča pravila proti koleri priporočati.

1. Varovati se nezmernosti v jedi in pijači; opuščati je vživanje nezrelega sadja, sočivja, zvenele salate, kumar, mastnega in pokvarjenega mesa, rib, slabo pečenega kruha in sploh vseh težko prebavnih jedi, slabe pitne vode, kalnega piva in preobilega žganja. Tudi se je varovati pred prehlajenjem posebno trebuha; priporoča se toraj nositi trebušno povijačo iz volne ali flanele.

2. Posebno pozornost obračati je snažnosti stanovanj, hišnega orodja, telesa, obleke, perila itd. Stanovanje je pridno snažiti, prezračevati in iz njih odstraniti vse smradljive stvari, ostanke jedil, mokro perilo, smeti in dr.; stranišča, grebenične jame je zmivati oziroma desinficirati; oblačilo in telesno perilo mora vedno čisto biti.

3. Opuščati je prevelik dušni in telesni napor, ohraniti pa srčnost in zaupanje, svariti se mora posebno pred vživanjem preservativnih sredstev, kapljic in tinktur proti koleri.

4. Kakor hitro je čutiti bolehnost, osobito ako nastopi izmetavanje in bljevanje, treba je poslati po zdravnika, med tem pa v posteljo leči in popiti čašico kameljic ali lipovega čaja; jedi in druge pijače pa se je zdržati.

Mestni magistrat ljubljanski
5. dan julija 1886.
Župan: Grasselli.

Kakor znano, širi se kolera v nekaterih mestih na obalih jadranskega morja.

Vsled tega bodi občinstvo opozorjeno na mestnega magistrata razglas s 25. dné decembra lanskega leta št. 21.606 s pristavkom, da je vsacega popotnika, ki prihaja iz krajev, kjer je kdo zbolel za kolero, brez odloga zglasiti pri tukajšnjem policijskem odseku, in sicer je tiste popotnike, te vrste, ki si vzemo stanovanje po privatnih hišah, zglašati isto tako kakor one, kateri ostanejo v gostilnicah, ker je vsacega brez razločka, kdor prihaja iz okuženega kraja, zdravniško opazovati skozi tri dni.

Kdor opusti zapovedano zglasilo, bode kaznovan z najskrajnejšo strogostjo.

Hišni gospodarji odgovorni so tudi za svoje gostače.

Mestni magistrat ljubljanski
8. dan julija 1886.
Župan: Grasselli.

— **Frančiškanski kapitel v Ljubljani** izbral je pri volitvah minulega tedna: za gvardijana ljubljanskega o. Placida, za vikarja o. Calista; — za gvardijana novomeškega o. Hugolina, za vikarja o. Florentina; za gvardijana kamniškega o. Teodozika, za vikarja o. Albina.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Kakor vsako prejšnje poletje, ko pride čas, v katerem se visoka gospoda podaja v poletni hlad, je tudi letos počil glas, da se snideta nemški in naš cesar. Zdaj se čuje, da se podasta naš cesar in cesarica dne 7. avgusta v Gastajnsko kopel (katera je sedaj last cesarjeva) obiskat nemškega cesarja-starčka, in potem cesarica ostane tam v kopeli. Cesar Viljem odpelje se baje z Gastajna še le 11. avgusta. — Ta teden pričele so se na Dunaji avstrijsko-ogerske carinske konference zato, da se dožene vprašanje, kako uravnati železniško vožnino nasproti Rumunski. — Nižeavstrijsko obrtnijsko društvo prišlo je minulo soboto k nadvojvodi Karolu Ludeviku s prošnjo, da naj bi blagovolil prevzeti pokroviteljstvo obrtnijske razstave, katera se namerava prirediti na Dunaji leta 1888.

Nadvojvoda je radovoljno sprejel ponujeno mu pokroviteljstvo.

Minule dni razglasili so vsi dunajski časniki oklic za napravo spominka slavnemu našemu vojskovodji grofu Radecky-u na Dunaju. Oklic podpisal je nadvojvoda Albrecht, kot predsednik dotičnega odbora, dalje princ Thurn in Taxis, kot njegov namestnik in pa 30 druzih odličnih oseb, vojakov in druzih. Spominek izdelati ima prof. Casp. Zumbusch. V oklicu se naglaša, da so se v ta namen podpisale uže velike svote in da je izrekoma vojaštvo z navdušenjem sprejelo to misel, ki se je zbudila takoj po smrti očeta Radecky-a, da pa se bode soldek ubozega v ta namen z enako radostjo sprejel ko zlato bogatega. — Očividno

je, da je misel za napravo Radecky-evega spominka nehoté oživela zopet vsled malo-veselih letošnjih dogodeb v Budapeštu pri spominku Hencijevem.

V tukajšnjem mestnem zastopu imeli so zadnje dni nekaj rabuke zavoljo mestnega odbornika Pfisterja. Ta mož je iz maščevanja ovadil druzega meščana, to se je pa drugim odbornikom tako studilo, da ž njim skupaj niso hoteli zborovati. Dolgo je c ncal in se branil, nazadnje pa je vendar odložil odborništvo in je to naznanil županovemu namestniku v pismu polnem psovk zoper ostale, nasprotne mu mestne odbornike. Mogoče, da ga odborniki zarad tega pisanja še pokličejo pred sodnijo zavolj žaljenja časti.

O grofu Palaviciniju, ki se je ponesrečil na gori „Vélikem Zvoniku“, se je do sedaj izvedelo toliko, da je on in pa tovariš njegov z dvema vodnikoma vred mrtev; našli so dosedaj vse druge mrtve, samo grofa Palavicinija še ne.

Dostavek. V ponedeljek popoludne ob 3. uri so konečno tudi truplo ponesrečenega grofa Palavicinija našli na „Vélikem zvoniku“. Blizo onega mesta, kjer so našli trupla njegovih tovarišev, izkopali so truplo grofovo izpod enega in so ga takoj prenesli k romarski cerkvi svete krvi, katera je sredi „Velikega zvonika“. Prej najdene tri mrliče pripeljali so uže v soboto večer k tej cerkvi.

Česka. — Češki državni poslanec Josip Klima se je v petek večer, stopivši iz železniškega voza, z revolverjem ustrelil.

Primorska. — S Trsta prihajajo k nam bolj in bolj iznemirljiva poročila o koleri. Po včeraj razglašenih poročilih obolelo je od sobote opoludne do pondeljka opoludne za kolero 8 oseb, med temi dva vojaka, umrli ste pa samo dve osebi, med tema en vojak.

Enako in še bolj iznemirljive pa so poročila iz Reke, kjer se je, baje po cigararcah kolera zanesla po vsi Reški okolici. Zato se čuje, da hoče gosposka krog mesta in onega dela okolice napraviti kordon, katerega ne bo smel nihče prekoračiti brez natančnega zdravniškega preiskanja.

Za naše kraje je nevarnost za to večja, ker imamo s Trstom in Reko živahno zvezo in ker se sedaj bližamo najneugodnejšemu času, pasjim dnem.

Angleška. — Volitve za parlament so večinoma dognane, žalibog, pa ne v smislu Gladstonovem. Konservativci šteli so do nedelje 287 sedežev, ostale tri stranke pa samo 280. Sodi se pa uže sedaj, da dobijo konservativci 320, odcepljeni liberalci 77, Gladstonovci 187, Parneliti (Irci) pa 86 sedežev, tako, da bo Ircem v smislu Gladstonovem prijazna stranka štela samo 273 glasov, z odcepljenimi liberalci vred pa 350 glasov. Tako ne bo ne Gladstone in ne konservativci s Salisburyjem imeli večine v zbornici, katera šteje 665 poslancev. — Ugiba se tedaj, kako se bo razmotala ta štrena. Ker je Gladstone z lastnim programom propadel, tedaj bodo odločevali, ako bodo složni, odcepljeni liberalci, in ni izključeno, da bi se ne pridružili Gladstonu bodi-si s pridržkom prostega glasovanja o irskem vprašanji, ali pa na podlagi novega dogovora v tem vprašanji. Mogoče pa je tudi, da bodo konservativci s Salisburyjem, kakor se je to godilo pred zadnjimi volitvami, se združili s Parneliti-Irci, ter jim s pogojem podpore v drugih zadevah, ponudili enako povoljno rešitev irskega vprašanja. Ako bi se pa ne dognalo ne eno ne drugo, tedaj tudi ni izključeno, da se parlament zopet razpusti in se razpišejo še enkrat nove volitve.

Razmere med Angleško in Rusko postale so zarad tega, ker je Ruska preklicala prosto pristaniše Batumsko, prav napete. Ne kaže se sicer, da bi zarad tega nastala vojska, toda nevolja angleških državnikov nasproti Ruski je zeló velika in se izražuje pri vsaki priliki. Največi list „Times“ piše o tej zadevi: Ruska bi znala priti do prepričanja, da je po lahkomišljenem ravnanji o svojih dolžnostih iz berolinske pogodbe pred zgubila kot pridobila. Morebiti ne bo mogla zabraniti popolnega združenja Bolgarske in Izhodne Rumelije, kateri je berolinska pogodba edina zapreka. Vedenje Ruske je tudi zeló pomenljivo za srčne in zauplive razmere z Angleško. Ako bi Angleška ne mogla v izhodu z Rusko postopati prijateljsko, morala bi zadeve vrediti po svoje, zanašati se samo na-se, in obljubam Ruske nič ne verjeti, katerih se drži samo toliko časa, dokler se vjemajo za namene Ruske.“

Francoska. — Nasledki izgnanja francoskih princev se bolj in bolj neprijetni kažejo republikanski vladi. Vojvoda Aumale vložil je pri predsedniku Grevy-u protest zoper to, da so ga izbrisali iz vojnega imenika. Prej ko ne bil je uže včeraj v zbornici poslancev govor o tem vprašanji. Ugovor vojvod do državnega sveta se glasi: „Pred tremi leti ste brez pretveze in brez povoda zoper mene zaukazali disciplinarne kazni. Molčal sem na to. S tem, da me danes zbrišete iz imenikov vojne, dotikate se ustanove vojnine, ne da bi se ozirali na pravice pridobljene v vojski. Vaši ministri zadevajo možé, ki so brez madeža, ki so češčeni po svojih zaslugah in zgodovinske udanosti do domovine. Svojim svetovalcem prepustim skrb, braniti mojo pravico, ker je pravica vseh častnikov. Kar mene doyen-a glavnega staba zadeva, pristaja mi, da Vaše področje in jaz ostanem general Henrik Oreanski, vojvoda Aumalski. — Enak ugovor uložil je vojvoda Chatres-ki.

Laška. — Po telegramu z Rima od 13. včerašnjega dne je stan kolere po vsem Laškem v zadnjih 24 urah sledeči: V 9 krajih obolelo je za kolero 103, umrlo pa 39 oseb.

Srbska skupščina zbrala se je v ponedeljek v Nišu, pa ni bila še,, kakor je to drugod navadno, odtvorjena s prestolnim govorom. To se zgodi pozneje. V prvi seji izbere se odsek za odobrenje volitev. Ko je vsaj 2 tretjini izvolitev rešenih, izbere skupščina iz zbornice šest kandidatov za predsedništvo, izmed katerih kralj imenuje predsednika in podpredsednika. Ko je tako skupščina ustanovljena, poda se poseben odsek na kraljev dvor mu to naznanja in ga prosi zbornico odtvoriti.

Odsek za potrditev volitev je izbran iz samih vladinih pristašev. Večer pred prvo sejo je že policija 6 vladi nasprotnih poslancev zaprla, to so taki poslanci, katerim policija volilnih certifikatov ni potrdila. Po tem soditi bo potrjenje volitev še viharno.

Ruska. — Car in carica vrnila sta se včeraj v Petrovi dvor.

Žitna cena

v Ljubljani 7. julija 1886.

Hektoliter: pšenice domače 6 gold. 82 kr. — banaške 7 gold. 30 kr. — turšice 4 gold. 87 kr. — soršice 6 gold. 57 kr. — rži 5 gold. 4 kr. — ječmena 4 gold. 88 kr. — prosa 5 gold. 4 kr. — ajde 4 gold. 16 kr. — ovsa 3 gold. 25 kr. — Krompir 3 gold. 58 kr. 100 kilogramov.

Odgovorni vrednik: **Gustav Pirc.** — Tisk in založba: **J. Blaznikovi nasledniki** v Ljubljani.